

Efektívnosť edukácie v ošetrovateľskej teórii a praxi

Edukačný proces, edukačné
prostredie, edukačné konštrukty

PhDr. Simona Kelčíková, PhD.

Efektívnosť edukácie

- odborná erudícia
- pedagogické majstrovstvo
- rozvoj kľúčových kompetencií
- edukačné stratégie a metódy
- moderné edukačné metódy
- kreativita so zvolenými edukačnými metódami

Edukačný proces

- akákoľvek činnosť, prostredníctvom ktorej nejaký subjekt inštruuje (vyučuje) alebo sa nejaký subjekt učí
- rozličné edukačné procesy, ktoré prebiehajú v akomkoľvek prostredí, čase a mieste, majú zhodné základné prvky

Zhodné základné prvky EP

- učiaci sa subjekt (jednotlivec, malá alebo veľká sociálna skupina)
- vyučujúci subjekt
(1 alebo viac osôb - edukátorov)
- učenie (jeho obsah, zámer, priebeh, výsledky a iné charakteristiky)

Učenie

- je vždy obsiahnuté v EP, pokiaľ nie je, nemožno hovoriť o edukačnom procese
- znamená získavať skúsenosti a utvárať jedinca v priebehu jeho života
- naučené je opakom vrodeného
- plní funkciu prispôsobovania sa organizmu k prostrediu a ku zmenám v tomto prostredí (*Prucha, 1997*)

Klasifikácia procesov učenia

Druhy učenia: senzomotorické učenie
verbálno-kognitívne učenie
sociálne učenie

Klasifikácia podľa Brunera – “model
reprezentovaného” spôsobu, akým jednotlivec spracováva, chápe
a uchováva určitú skúsenosť v pamäti: enaktívna reprezentácia
ikonická reprezentácia
symbolická reprezentácia

Podľa intencionality:
edukačné procesy typu A – náhodné/spontánne učenie
edukačné procesy typu B – zámerné učenie
edukačné procesy typu C – riadené učenie

Edukačné prostredie

- pojem v ped. teórii pomerne nový

„Edukačné prostredie je vytvárané všetkými fyzikálno-senzorickými elementami – osvetlenie, farba, zvuk, priestor, nábytok..., ktoré charakterizujú miesto, v ktorom sa P/ž učí“

Edukačné konštrukty

„sú všetky také teórie, modely, plány, scenáre, predpisy a iné teoretické výtvory, ktoré nejakým spôsobom určujú či ovplyvňujú reálne edukačné procesy“

Edukácia

- v ošetrovateľstve má synergický efekt
- súčasť vzdelávania a profesionálnej prípravy sestry, ako nositeľa aj pedagogickej role
- ošetrovateľstvo využíva poznatky o edukácii, súčasne ich adaptuje na edukáciu pacientov, rodinu, či skupinu

Edukácia - definícia

- proces ovplyvňujúci **správanie pacienta** (rodiny, skupiny), uskutočňovanie zmien v oblasti vedomostí, postojov a zručností, potrebných pre udržiavanie, podporu a nápravu zdravia pacienta (rodiny, skupiny)
- proces poskytovania informácií, ale tiež obsahuje interpretáciu a integráciu informácií subjektom v zmysle zmien správania ako benefit osobného zdravotného stavu

Edukáčný proces

- **Edukátor**

- **Edukant**

- **Ciele**

Ciele edukácie

- Pripraviť, prevziať rolu dospelého
- Poskytnúť orientáciu ako zlepšiť spoločnosť
- Udržiavať zmysel/porozumenie pre dominantnú kultúru a súčasný stav
- Poskytnúť vedomosti ako slobodným ľuďom

Ciele – dopad na edukáciu pacientov

---

1. Pripraviť pac. prevziať rolu: *byť ochotný, disciplinovaný a poslušný*. Bobbitt (1924), Finey (1928)
2. Zlepšiť pac. poskytovanú zdravotnú starostlivosť / vzťahy. Kandal (1941), Kliebard (1987)
3. Udržiavať súčasný stav v súlade so zdravotnou starostlivosťou poskytovanou dominantne. Broudy (1982)
4. Poskytovať vedomosti, na základe ktorých pacienti sa slobodne rozhodujú a kontrolujú svoju vlastnú zdravotnú starostlivosť

Anyon (1980), Freire (1970)

Prameň: Adaptované Chandlerom, S. (1982). Učenie pre aké ciele? Otázky keď posudzujeme školskú triedu z hľadiska sociokultúrneho kurikula. In H. H. Marshall (Ed.), Predefinovanie študentského učenia: Korene edukačných zmien (p. 33). Norwood, NJ: Ablex Publishing.

Ošetrovateľská teória a prax

- reflektovať na stále komplexnejšie zdravotné problémy
- prispievať k podpore zdravia
- predchádzať chorobám
- starostlivosť o chorých
- reagovať na výzvy
- musí byť založená na dôkazoch
- zamerané najmä na spôsobilosť

Efektívnosť edukácie

- **čas** potrebný na dosiahnutie stanovených cieľov
- **energia** vynaložená zo strany S/P
- **výsledky** učebnej činnosti
- **stálosť a kvalita dosiahnutých výsledkov**

K efektívnosti edukácie prispieva

- optimálny program vyučovania
- poznanie výstupných štandardov EP
- systematická príprava S/učiteľa
- materiálno–technické prostriedky edukácie (zatraktívnenie a uľahčenie)
- kombinácia vyučovacích metód
- aktívna činnosť P/študenta

(Petlák, 2004, s. 215, Efektivní učení..., 2005, s.25)

Zvyšovanie efektívnosti EP

- význam „vnútorného poznania“ –S osobný súhrn vedomostí, vnútorný špecifický (jedinečný) systém ich usporiadania
- „vybavenosť k poznávaniu, personálne a sociálne kompetencie pac., zložky emočnej a praktickej inteligencie, ktoré sú základom celoživotného učenia
- rozvoj kompetencií, než odovzdávanie faktografických poznatkov vo VP

(Bagáľová, 2005, s. 64)

Kompetencie v EP

- schopnosť aktivizovať a aplikovať interiorizovaný systém vedomostí, schopností, odborných, personálnych a sociálnych zručností, hodnôt, postojov, ako aj ďalších osobnostných kvalít, ktorý je špecificky usporiadaný (miera, intenzita, pomer jednotlivých zložiek, spôsob ich zoskupenia, hierarchizácia)

Kľúčové kompetencie - celky

I. Kognitívne kompetencie:

1. používať informácie
2. riešiť problémy
3. používať kritické myslenie a vedieť vyjadriť svoj názor, využívať kreativitu

Klíčové kompetence - celky

II. Metodologické a funkčné kompetencie:

1. používať efektívne pracovné metódy
2. používať informačno – komunikačné technológie

Kľúčové kompetencie - celky

III. Sociálne kompetencie:

1. spolupracovať s druhými
2. budovať vzťahy s druhými
kooperatívne riešiť problémy

Kľúčové kompetencie - celky

III/1 Komunikačné kompetencie:

1. vhodne komunikovať
2. primerane sa neverbálne vyjadrovať
3. aktívne počúvať
4. prezentovať informácie
5. poskytovať vecnú spätnú väzbu

Kľúčové kompetencie - celky

III/2 Občianske kompetencie:

1. aktívne sa zapájať do občianskeho života
2. akceptovať multikulturalitu a odlišnosti

Kľúčové kompetencie - celky

IV. Personálne kompetencie:

1. vytvárať vlastnú identitu a uvedomovať si ju (sebauvedomenie a sebareflexia)
2. zodpovedne sa rozhodovať a cieľavedome riadiť vlastný život (sebaregulácia)
3. prejavovať a zvládať emócie
4. byť flexibilný a aktívne zvládať zmeny
byť zvedavý a mať chuť poznávať

(Bagáľová, 2005, s. 72)

LITERATÚRA:

- BAŠKOVÁ, M. a kol. Výchova k zdraviu. Martin : Osveta, 2009, 227 s. ISBN 978-80-8063-320-2
- NEMCOVÁ, J..... a kol. Moderná edukácia v ošetrovatelstve. Martin:Osveta, 2010, 260 s. ISBN 978-80-8063-321-9
- BAGÁĽOVÁ, Ľ. Kľúčové kompetencie – nové možnosti vo výchove a vzdelávaní. Pedagogické spektrum, 14, 2005, č. 5-6. s. 62-74. ISSN 1335-5589.
- Efektívny učení ve škole. 2005. Praha: Portál, 2005. 142 s. ISBN 80-7178-556-3
- Kasíková, H. 1997. Praha: Portál, 1997. 147 s. ISBN 80-7178-167-3
- Prokypčáková, K. 2005. Zefektívnenie vzdelávania budúcich učiteľov. Jandová, R. (Ed.) Příprava učitelu a aktuálne proměny v základním vzdelávání. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 15. a 16. 9. 2005, 198 s. ISBN 80-7040-789-1
- PETLÁK, E. Všeobecná didaktika 2004. Bratislava: Iris, 2004. 311 s. ISBN 80-89018-64-5
- Petlák, E.-Komora, J. 2003. Vyučovanie v otázkach a odpovediach. Bratislava: IRIS, 2003. 165 s. ISBN 80-89018-48-3
- WYND, CH. Evidence-based education and the evaluation of critical care course. J. Cont. Educ. Nurs., 33, 2002, č. 3, s. 119-125.
- PRUCHA, J. 1997. Moderní pedagogika. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-170-3.

Ďakujem za pozornosť